РЕКОМЕНДОВАНО
Міністерством
освіти і науки України

ДЕРЖАВНА ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ 2014

УКРАЇНСЬКА МОВА

4 клас

Збірник завдань для державної підсумкової атестації з української мови

для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою

УДК 811.161.2(079.1)
ББК 81.2Укр-922
П56

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 27.12.2013 № 1844)

Пономарьова К.І.
П56 Збірник завдань для державної підсумкової атестації з української мови для загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: 4-й кл. / К.І. Пономарьова, Л.А. Гайова. — К. : Центр навч.-метод. л-ри, 2014. — 96 с.

ISBN 978-617-626-162-9.

УДК 811.161.2(079.1)
ББК 81.2Укр-922

© Пономарьова К.І., Гайова Л.А., 2014
© Центр навчально-методичної літератури, серійне оформлення, оригінал-макет, 2014

ISBN 978-617-626-162-9

Пояснювальна записка для вчителя

Пропоновані в посібнику комбіновані контрольні роботи призначені для державної підсумкової атестації учнів 4 класу з української мови (мови навчання). Їх зміст розроблено відповідно до вимог навчальної програми з української мови для 1–4 класів (Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1–4 класи. – К.: Початкова школа, 2006; 2007).

Комбіновані контрольні роботи передбачають перевірку мовленнєвих і правописних умінь учнів, а також їхньої здатності практично застосовувати здобуті мовні знання. Для перевірки мовленнєвих умінь пропонуємо учням написати зв'язний текст на задану тему, правописних – списати запропонований текст. Мовні знання й уміння перевіряємо за допомогою завдань тестового характеру.

Атестаційні контрольні роботи з української мови містять сім завдань, серед яких: *три тестових завдання* закритого типу, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з трьох запропонованих варіантів; *одне завдання на встановлення відповідності*, в якому треба з'єднати лініями або стрілочками відповідні частини; *одне відкрите завдання*, що виконується письмово; *текст для списування* (55–60 слів) і *творче завдання* – написання тексту на задану тему (5–7 речень).

Оцінювання комбінованих контрольних робіт здійснюється відповідно до наказу МОНмолодьспорту України від 13.04.11 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» таким чином:

– кожне тестове *завдання закритого типу і завдання на встановлення відповідності* оцінюємо **1 балом**;

– *відкрите завдання* – **2 балами** (якщо таке завдання виконано частково, учень одержує **1 бал**);

– *списаний текст* – **3 балами**, якщо учень не допустив помилок; **2 балами**, якщо допущено 1–3 помилки; **1 балом**, якщо допущено 4 і більше помилок;

– *творче завдання* оцінюємо **3 балами**: **1 бал** за зміст висловлювання, **1 бал** за використання виражальних засобів мови (порівнянь, епітетів, синонімів тощо), **1 бал** за грамотність (враховуються помилки лише на ті правила, вивчення яких передбачено навчальною програмою для початкової школи).

Максимальна кількість балів за правильно виконану роботу становить **12**.

Інструкція для учня

1. Контрольна робота з української мови містить 7 завдань.

2. Перед виконанням кожного завдання уважно його прочитай. Якщо якесь завдання тобі незрозуміле, пропусти його і спробуй виконати після того, як упораєшся з іншими завданнями.

3. У завданнях **1, 2, 3** вибери правильну відповідь із трьох запропонованих варіантів і обведи букву, яка стоїть біля цієї відповіді. Н а п р и к л а д:

1. Скільки звуків у слові ***джерельна***? Вибери правильну відповідь.

А дев'ять
Б вісім
(**В**) сім

4. У завданні **4** знайди відповідні частини і з'єднай їх лініями або стрілочками.

5. Завдання **5** виконай письмово.

6. У завданні **6** прочитай текст і уважно спиши його.

7. У завданні **7** напиши текст із 5–7 речень на задану тему, обов'язково використовуй яскраві, образні слова.

8. Після виконання роботи уважно перевір її.

Бажаємо тобі успіху!

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

ВАРІАНТ 1

1. Вибери дієслово, яким можна замінити вислів ***тримати в голові***.

А думати
Б пам'ятати
В розуміти

2. Визнач відмінок виділеного прикметника.

Суниць хлопці назбирали мало, зате двох **молодих** їжаків побачили.

А родовий
Б знахідний
В місцевий

3. Вибери буквосполучення, яке треба дописати замість крапок у виділеному слові.

Уранці ти встаєш, **умива..,** снідаєш і йдеш до школи.

А -єсся
Б -єшся
В -єся

4. Покажи стрілочкою звукову модель поданого слова.

пам'ять •

• $\boxed{- \bullet - = \bullet =}$
• $\boxed{- \bullet = \bullet = \bullet}$
• $\boxed{- \bullet - = \bullet = \bullet}$

5. Побудуй питальне речення за змістом поданого розповідного. Запиши утворене речення.

Промінь Сонця досягає Землі за вісім хвилин.

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Київ – одне з найдавніших міст Європи. Йому вже понад півтори тисячі років. Сьогодні Київ – це столиця України. Тут працюють Президент, Верховна Рада, уряд нашої держави.

У Києві понад три тисячі визначних пам'яток історії та культури. Найвідоміші з них – Софійський собор, Андріївська церква, Києво-Печерська лавра, Золоті ворота, Михайлівська площа. У місті розташовано багато музеїв, бібліотек, театрів.

За матеріалами Інтернет-сайту

7. Склади й запиши розповідь про своє місто чи село (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

ВАРІАНТ 2

1. Вибери дієслово, яким можна замінити вислів ***крутити носом***.

А принюхуватись
Б вередувати
В вихвалятися

2. Визнач відмінок виділеного прикметника.

Дорогою додому Миколка і Вітя підібрали в канаві **безпритульного** цуцика.

А родовий
Б знахідний
В місцевий

3. Вибери буквосполучення, яке треба дописати замість крапок у виділеному слові.

У вікно заглядає й **усміха..** привітне сонечко.

А -єтьця
Б -єця
В -ється

4. Покажи стрілочкою звукову модель поданого слова.

хом'як •

• [– • = • –]
• [– • – • –]
• [– • – = • –]

5. Побудуй питальне речення за змістом поданого розповідного. Запиши утворене речення.

Температура на поверхні Сонця сягає шести тисяч градусів за Цельсієм.

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Центральна вулиця Києва – Хрещатик. Він є візитівкою міста, втіленням його неповторності та краси. Це діловий центр, місце традиційних урочистостей і народних гулянь. Хрещатик прикрашають каскади водограїв, квітники та славетні київські каштани.

У сиву давнину на місці Хрещатика був глибокий яр, посередині якого протікав струмок. Навколо шумів густий ліс. Цей яр називався Хрещатий. Звідси й назва головної вулиці нашої столиці.

За матеріалами Інтернет-сайту

7. Склади й запиши розповідь про вулицю, на якій ти живеш (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

ВАРІАНТ 1

1. Вибери закінчення, яке матимуть подані іменники в орудному відмінку.

Тиша, хвиля, пісня.

А -ею
Б -ою
В -єю

2. Визнач відмінок виділеного прикметника.

Дорога привела нас до **похмурого** старого замку.

А родовий
Б давальний
В місцевий

3. Вибери рядок, у якому подано займенники лише 1-ї особи однини.

А тебе, мене, вас
Б мені, мною, мене
В йому, тобі, ми

4. Покажи стрілочкою, який числівник відповідає на вказане питання.

дванадцятий •
сорок перший •
дев'ятий •
двісті шістнадцять •
тридцятий •
сто другий •

• скільки?

5. Добери й запиши прислівники, якими можна замінити подані вирази.

Як кіт наплакав – _____

На весь голос – _____

6. Прочитай і спиши текст.

Упродовж усього життя нас супроводжує книжка. Першу книжечку нам прочитали батьки. Згодом ми самі навчилися читати і тепер читаємо те, що нам до вподоби.

З книжок можна дізнатися про історію рідного краю та відомих людей, про цікаві мандрівки й дивовижні пригоди, загадкову природу й наукові винаходи, про людські стосунки й цінності. Книжка – це невичерпна криниця знань.

За *Олександром Єфімовим*

7. Про що розповідається в книжці, яку ти нещодавно прочитав (прочитала)? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

ВАРІАНТ 2

1. Вибери закінчення, яке матимуть подані іменники в орудному відмінку.

Правда, ялина, нора.

А -ею
Б -ою
В -єю

2. Визнач відмінок виділеного прикметника.

У **високому** холодному небі повільно пливуть хмари.

А родовий
Б давальний
В місцевий

3. Вибери рядок, у якому подано займенники лише 2-ї особи однини.

А йому, я, нею
Б вам, нам, їм
В тебе, тобою, тобі

4. Покажи стрілочкою, який числівник відповідає на вказане питання.

сто тринадцять •	
двадцять •	
п'ятдесят •	• який?
дев'яносто шість •	
дев'яностий •	
сім •	

5. Добери й запиши прислівники, якими можна замінити подані вирази.

Рукою подати – _____

Повзе як черепаха – _____

6. Прочитай і спиши текст.

У другу суботу вересня в нашій країні відзначають День кіно. Його святкують не тільки актори, режисери, усі, хто створює фільми, а й глядачі.

У цей день відкриваються кінофестивалі, відбуваються зустрічі з кіноакторами. Під час фестивалів проходять конкурси на кращий фільм. Демонструються нові кінострічки молодих режисерів і відомих майстрів кінематографа. Кваліфіковане журі визначає серед них переможців.

Із журналу

7. Про що розповідається в твоєму улюбленому фільмі чи мультфільмі? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

ВАРІАНТ 1

1. Вибери словосполучення, у якому прикметник ужито в переносному значенні.

А м'який хліб
Б м'яка подушка
В м'яке серце

2. Знайди в реченні займенник у формі родового відмінка.

Я пішов до намету, і гусенята побігли за мною, щоразу здіймаючи крик, коли я від них віддалявся.

А я
Б мною
В них

3. Вибери закінчення, яке матиме дієслово ***мовчати*** у формі 2-ї особи множини теперішнього часу.

А -ете
Б -єте
В -ите

4. Покажи стрілочкою синонім до поданого слова.

	• раптом
несподівано •	• швидко
	• послідовно

5. Спиши слова за алфавітом. Постав у кожному наголос.

Чотирнадцять, сантиметр, завдання, човен, добуток, посередині.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Від старого дерев'яного будинку через ліс пролягала алея. У дуплі величезної ялини поселилася маленька руда білочка. Під ялиною стояла дерев'яна лава. Тут любив відпочивати старий чоловік.

Добрий дідусь часто залишав білочці різні солодощі. Спочатку вона хапала їх і миттю зникала. Та згодом перестала боятися дідуся. Сміливо брала з його рук смачні ласощі й не ховалася.

За *Борисом Комаром*

7. Що цікавого ти знаєш про тварин? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

ВАРІАНТ 2

1. Вибери словосполучення, у якому прикметник ужито в переносному значенні.

А гостра пилка
Б гостре слово
В гострий ніж

2. Знайди в реченні займенник у формі родового відмінка.

Я доглядав моїх вихованців, часто кликав, щоб погодувати, і вони стрімголов бігли до мене.

А я
Б вони
В мене

3. Вибери закінчення, яке матиме дієслово ***допомагати*** у формі 2-ї особи множини теперішнього часу.

А -єте
Б -ете
В -їте

4. Покажи стрілочкою синонім до поданого слова.

	• потім
незабаром •	• скоро
	• пізніше

5. Спиши слова за алфавітом. Постав у кожному наголос.

Олень, дециметр, читання, одинадцять, вірші, український.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Хто з нас не бачив квітку дзвіночок? Але не кожен знає, що вона є лісовим готелем для багатьох комах.

Уночі, коли в лісі стає прохолодно й випадає роса, комахи починають замерзати, їхні крильця намокають. І тут стає їм у пригоді дзвіночок, який на ніч не закриває свою квітку. Тож заповзають і залітають туди всі, хто хоче переночувати в теплі.

За матеріалами Інтернет-сайту

7. Що цікавого ти знаєш про рослини? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 4

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, яке слово в реченні є прислівником.

Раптом на обрії заграло сонячне проміння.

А раптом
Б заграло
В сонячне

2. Знайди в реченні займенник 2-ї особи однини.

Ми дуже любим рідний край – і ти, і він, і я. (*Гурген Борян*)

А ми
Б ти
В він

3. Вибери речення, у якому прикметник ***справжній*** ужито в знахідному відмінку однини.

А Я пишаюсь своїм справжнім другом.
Б Дуже важливо мати справжнього друга.
В Справжньому другові завжди можна довірити свою таємницю.

4. Покажи стрілочками відповідні групи слів.

синоніми •	• працювати, лінуватися
антоніми •	• працювати, трудитися

5. Спиши речення, записуючи числівники словами.

Я прокидаюсь о 7 годині. Через 20 хвилин снідаю і йду до школи.

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Учора Мар'янка з Андрієм відвідали зоопарк. На цю екскурсію вони чекали з нетерпінням.

У зоопарку діти побачили могутнього слона, безтурботних мавпочок. Із захопленням спостерігали за купанням у басейні самотнього бегемота. Помилувалися надзвичайною красою павичевого хвоста, різнобарв'ям папуг. З радістю розглядали довгошийого жирафа. Зацікавлено спостерігали за зміями та черепахами.

Дітям у зоопарку дуже сподобалося. Вони захоплено розповідали про враження від побаченого.

За *Оленою Лобчук*

7. Про яку екскурсію чи похід ти мрієш? Що хочеш там побачити? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 4

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, яке слово в реченні є прислівником.

У лісі голосно щебетало веселе птаство.

А голосно
Б щебетало
В веселе

2. Знайди в реченні займенник 1-ї особи множини.

Ми завжди думаєм одне – і ти, і він, і я. (*Гурген Борян*)

А ми
Б ти
В я

3. Вибери речення, у якому прикметник ***верхній*** ужито в родовому відмінку однини.

А У клас ми заходимо без верхнього одягу.
Б Верхній одяг усі учні знімають у гардеробі.
В Не дозволяється заходити в їдальню у верхньому одязі.

4. Покажи стрілочками відповідні групи слів.

синоніми •	• радіти, веселитися
антоніми •	• радіти, сумувати

5. Спиши речення, записуючи числівники словами.

Велика перерва у школі розпочинається після 3 уроку. Вона триває 15 хвилин.

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Минулої п'ятниці Дениско з матір'ю і бабусею ходили до театру. При вході показали свої квитки літньому контролерові. Одяг здали до гардероба й зайшли до зали.

Згодом розпочалася вистава. Дениско з тривогою й радістю стежив за подіями на сцені. Разом з героями сміявся, дивувався, сумував.

Після закінчення вистави глядачі довго аплодували акторам за чудову гру. Театр справив на Дениска неповторне враження.

За *Валентиною Паламарчук*

7. Чи мрієш ти побувати в театрі, цирку чи на концерті? Що хочеш там побачити, почути? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 5

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***одина..ять***.

А -тц-
Б -дц-
В -цц-

2. Вибери словосполучення, у якому прикметник ***старий*** ужито недоречно.

А старий журнал
Б старий борщ
В старий чоловік

3. Вибери закінчення, яке матиме дієслово ***мандрувати*** у формі 2-ї особи множини теперішнього часу.

А -ете
Б -їте
В -єте

4. Покажи стрілочкою початкову форму поданого займенника.

зі мною •	• ми • вони • я • вона

5. Утвори й запиши прислівники від поданих слів.

Ранок, зима, ніч, веселий, добрий.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Щойно зазеленіла на подвір'ї трава, а ця рослина вже зацвіла. Золотаво усміхається вона до нас. Це кульбаба.

Цю квітку ніхто не сіє, але вона не переводиться. А знаєте, що можна зробити з кульбаби? І ланцюжки, і намистечко. А віночок із цих квіток усім дівчатам до лиця.

Кульбаба є цінною лікарською рослиною. Тому її повна назва звучить так – кульбаба лікарська.

За *Іваном Цюпою*

7. Пригадай, які рослини квітують навесні. Опиши одну з них (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 5

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***трина..ять***.

А -тц-
Б -цц-
В -дц-

2. Вибери словосполучення, у якому прикметник ***свіжий*** ужито недоречно.

А свіжий хліб
Б свіжий букет
В свіжий автомобіль

3. Вибери закінчення, яке матиме дієслово ***подорожувати*** у формі 1-ї особи множини теперішнього часу.

А -емо
Б -їмо
В -ємо

4. Покажи стрілочкою початкову форму поданого займенника.

у неї •

- ми
- вони
- вона
- я

5. Утвори й запиши прислівники від поданих слів.

Вечір, літо, день, радісний, гарний.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

За селом розкинулося дивне поле. На ньому росте багато великих яскравих голівок. То соняшники.

Особливо гарні вони на світанку. У цей час на їх пелюстках з'являються чисті, прозорі краплинки роси. Прихилиш до себе один соняшник, і він умиє тебе прохолодними краплями.

А знаєш, що соняшники завжди повертають голівки до сонця? Дивляться, тягнуться до нього. Ніби усміхаються сонячною усмішкою.

За *Олександром Копиленком*

7. Пригадай, які рослини квітують влітку. Опиши одну з них (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 6

ВАРІАНТ 1

1. Вибери форму числівника, яку потрібно вставити в речення.

Сума чисел сорок і десять дорівнює ... .

А п'ятьдесяти
Б п'ятидесяти
В п'ятдесяти

2. Вибери правильну форму іменника ***радість*** в орудному відмінку однини.

А радісттю
Б радістю
В радість'ю

3. Визнач відмінок виділеного в реченні прикметника.

На **крутому** березі Дніпра височіє Києво-Печерська лавра.

А давальний
Б знахідний
В місцевий

4. Покажи стрілочкою антонім до поданого слова.

будувати •

• споруджувати
• будівельник
• руйнувати

5. Перебудуй подане речення в спонукальне. Запиши утворене речення.

Учні вчаться бути старанними і відповідальними, намагаються виконувати свої обіцянки.

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Маленькій Яринці не хочеться рано вставати, щоб іти до школи. Увечері дівчинка спитала в дідуся, чому так.

Дідусь відповів, що в усьому винна її ледача подушка. А щоб вона була не ледачою, треба саме тоді, як вставати не хочеться, взяти подушку та винести на свіже повітря. Добре вибити її кулачками – вона й не буде ледачою.

За *Василем Сухомлинським*

7. Подумай, чим ти можеш порадувати своїх рідних. Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 6

ВАРІАНТ 2

1. Вибери форму числівника, яку потрібно вставити в речення.

Різниця чисел сімдесят і десять дорівнює ... .

А шістдесяти
Б шестидесяти
В шістидесяти

2. Вибери правильну форму іменника ***молодь*** в орудному відмінку однини.

А молодь'ю
Б молоддю
В молодю

3. Визнач відмінок виділеного в реченні прикметника.

В усі пори року Київ нагадує **великий** парк.

А називний
Б родовий
В знахідний

4. Покажи стрілочкою антонім до поданого слова.

	• стояти
рухатися •	• наближатися
	• рухливий

5. Перебудуй подане речення у спонукальне. Запиши утворене речення.

Школярі розв'язують ребуси і кросворди, розвивають свою кмітливість.

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Оля з Лідою гуляли в дворі. Побачила Оля, як Петрик допомагає мамі розвішувати білизну, і сказала, що теж сьогодні мамі допомагала. Тарілки витирала, ложки, виделки. Ліда повідомила, що й вона допомагала – черевики свої почистила.

Оля засумнівалася, чи це допомога мамі. Ліда ж почистила свої черевики, не мамині. А Ліда переконана, що це також допомога. Адже в мами буде менше роботи.

За *Олегом Буценем*

7. Як ти допомагаєш своїм рідним по господарству? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 7

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, яке слово в реченні є займенником.

Улітку я поїду в село до бабусі.

А я
Б в
В до

2. Вибери рядок, у якому прикметники в обох словосполученнях ужиті в прямому значенні.

А срібний посуд, сонячний день
Б срібний ланцюжок, сонячний настрій
В срібний передзвін, сонячний зайчик

3. Вибери прислівник, який пропущено в прислів'ї.

Щоб руки не мерзли, ... налягай на роботу.

А щедро
Б наполегливо
В здалеку

4. Покажи стрілочкою, з яким словом може поєднуватися прикметник ***ясний***.

ясний •

- клен
- туман
- голос
- день
- конверт
- олівець

5. Прочитай речення. Постав пропущені розділові знаки.

Солов'їна пісня в саду лунала ніжно трепетно неповторно. Тільки один співак замовкав а інший уже розпочинав свої трелі.

6. Прочитай і спиши текст.

Звичай святкувати Новий рік прийшов із сивої давнини. А народився він у Німеччині.

У ті далекі часи люди збиралися в зимовому лісі навколо вічнозеленої ялинки. Прикрашали її свічками, кольоровими клаптиками тканини. Розпалювали вогнище і співали, танцювали, веселилися. З часом хвойні деревця почали зрубувати і приносити в дім.

Згодом звичай святкувати Новий рік біля ялинки з'явився і в нас.

За *Анатолієм Давидовим*

7. Як ти святкуєш Новий рік? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 7

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, яке слово в реченні є займенником.

Прийшла весна, а з нею і тепло настало.

А а
Б з
В нею

2. Вибери рядок, у якому прикметники в обох словосполученнях ужиті в прямому значенні.

А кришталева вода, веселий струмок
Б кришталева ваза, веселий музикант
В кришталева блакить, веселий настрій

3. Вибери прислівник, який пропущено в прислів'ї.

Роботящі руки ... гори вернуть.

А щиро
Б страшенно
В легко

4. Покажи стрілочкою, з яким словом може поєднуватися прикметник ***свіжий***.

свіжий •	• камінець • зуб • хліб • диван • горобець • чайник

5. Прочитай речення. Постав пропущені розділові знаки.

Шпак схожий на чорного дрозда але строкатіший. У наших садках шпаки винищують шкідливих комах личинок гусінь.

6. Прочитай і спиши текст.

Для кожної людини день народження – найщасливіша подія в житті. Поздоровлення з народженням – одна з ознак людської культури.

Ти маєш знати і все життя пам'ятати день народження мами, тата, дідуся, бабусі, братів, сестер. Не забувай привітати їх, висловити найщиріші побажання, зробити їм щось приємне. Адже щастя сім'ї в тому, що ми даруємо один одному теплоту своїх сердець.

За *Василем Сухомлинським*

7. Пригадай, як ти святкував (святкувала) свій день народження. Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 8

ВАРІАНТ 1

1. Вибери вислів, який можна замінити словом ***дрімати.***

А крутити носом
Б задирати носа
В клювати носом

2. Вибери рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку матимуть закінчення ***-ом***.

А молоток, цвях, плащ
Б листок, кущ, корінь
В садок, ліс, город

3. Визнач відмінок виділеного займенника.

Тут **мені** завжди раді.

А родовий
Б давальний
В місцевий

4. Покажи стрілочками, до якої дієвідміни належить кожне дієслово.

їздити •	• I дієвідміна
стрибати •	• II дієвідміна

5. Запиши поданий математичний вираз словами, вживаючи прийменник ***від***.

70 – 15 = 55

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Мова – великий дар. Це найбільше і найдорожче добро в кожного народу. Це жива схованка людського духу, його багата скарбниця. У неї народ складає і своє давнє життя, і свої мрії, розум, досвід, почуття.

А хто ж це – народ? Це – ми з вами. І від кожного з нас залежить, чи житиме наша мова – одна з найспівучіших мов у світі.

За *Панасом Мирним*

7. Яке значення для людини має мова? Напиши про це текст (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 8

ВАРІАНТ 2

1. Вибери вислів, який можна замінити словом ***червоніти.***

А ловити раків
Б пекти раків
В їсти раків

2. Вибери рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку матимуть закінчення ***-ем***.

А м'яч, кінь, лось
Б ніж, стіл, стілець
В окунь, лящ, ставок

3. Визнач відмінок виділеного займенника.

Зі **мною** завжди були друзі.

А родовий
Б орудний
В місцевий

4. Покажи стрілочками, до якої дієвідміни належить кожне дієслово.

мити •	• I дієвідміна
носити •	• II дієвідміна

5. Запиши поданий математичний вираз словами, вживаючи прийменник ***до***.

50 + 16 = 66

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

У наш час знання іноземної мови відкриває перед людиною багато можливостей. А якщо ви знаєте кілька мов, то можливостей ще більше.

Можна легко спілкуватися з цікавими людьми за кордоном під час подорожей. Вести розмову з іноземцями в будь-якому куточку світу через Інтернет. Володіння іноземною мовою дозволяє навчатись і працювати за кордоном.

Знання мов робить людину успішною, а світ цікавішим.

Катерина Пономарьова

7. Як ти розумієш вислів: «Чим більше мов знає людина, тим вона багатша»? Напиши про це текст (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 9

ВАРІАНТ 1

1. Вибери словосполучення, у якому є прикметник.

А самотність людини
Б самотня людина
В самотньо людині

2. Визнач, на який склад падає наголос у слові ***одинадцять.***

А перший
Б другий
В третій

3. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А вранішній, ранковий, ранній
Б спозаранку, ранок, раненько
В вранці, рано, зранку

4. З'єднай лініями слова з відповідними синонімічними виразами.

мовчати •	• байдики бити
лінуватися •	• тримати язик за зубами

5. Запиши словосполучення, поставивши іменники, що в дужках, в орудному відмінку однини.

Переповнений (радість), задоволений (зустріч), посипаний (сіль), материнською (любов).

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Птахи в саду – це не тільки радість і краса. Це ще й найпростіший та найбезпечніший спосіб боротьби зі шкідниками.

Синиці поїдають гусениць, жуків, мух, павуків, яйця комах. І з'їдають їх за день стільки, скільки важать самі.

Завдяки горобцям у саду не буде тлі, попелиці. Ці птахи живляться комахами не тільки на кущах і деревах, а й на землі.

З книги-календаря «Дванадцять місяців»

7. Чому треба берегти птахів? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 9

ВАРІАНТ 2

1. Вибери словосполучення, у якому є прикметник.

А красива осінь
Б краса осені
В красиво восени

2. Визнач, на який склад падає наголос у слові ***чотирнадцять.***

А перший
Б другий
В третій

3. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А вечірній, вечоріє, вечеряти
Б надвечір, увечері, звечора
В надвечір'я, вечір, вечірка

4. З'єднай лініями слова з відповідними синонімічними виразами.

сміятися •	• обливати брудом
ганьбити •	• шкірити зуби

5. Запиши словосполучення, поставивши іменники, що в дужках, в орудному відмінку однини.

Повернулися зі (здобич), покритий (мідь), дивився з (ненависть), рідною (мати).

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Важко уявити життя людей без дерев. Дерева є незамінним матеріалом для побудови житлових споруд. Багатьом мешканцям наших сіл і містечок без дерева не було б чим нагріти хату. Фруктові дерева дають нам корисну, здорову їжу.

Дерева очищають повітря, озеленюють міста, дихають свіжою прохолодою в спекотні дні літа. Якби не зелені друзі, наша земля перетворилася б на мертву пустелю.

З книги-календаря «Дванадцять місяців»

7. Чому треба берегти рослини? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 10

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***ші..надцять***.

А -сть-
Б -ст-
В -с-

2. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А старатися, веселитися, хвилюватися
Б старанний, веселий, схвильований
В старанно, весело, схвильовано

3. Вибери речення, у якому виділене слово є прикметником.

А У матері **добре** серце.
Б Щоб виконати це завдання, треба **добре** поміркувати.
В **Добре** вчитися – обов'язок кожного учня.

4. Покажи стрілочкою, у сполученні з яким іменником слово ***падає*** матиме переносне значення.

	• сніг
	• краплина
падає •	• наголос
	• камінець
	• листок

5. Запиши словосполучення, поставивши слова у формі давального відмінка однини.

Брат Дмитро, учитель Іван Сергійович.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Бабуся Марія прожила тяжке життя, але залишилася доброю, щедрою, лагідною. І в цьому був її секрет. Бабуся розповідала про нього своїм дітям і внукам.

Люди здатні пам'ятати й забувати. Усе добре, що робили бабусі інші люди, вона запам'ятовувала, а погане намагалася забути. Адже той, хто добро не забуває, стає добрішим. А хто пам'ятає зло – і сам стає злим.

Із журналу

7. Пригадай, яке добро робили тобі інші люди. Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 10

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в числівнику ***ші..десят***.

А -сть-
Б -ст-
В -с-

2. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

А радісний, сумний, сердитий
Б радісно, сумно, сердито
В радіти, сумувати, сердитися

3. Вибери речення, у якому виділене слово є прикметником.

А На свіжому повітрі дихається **краще**.
Б **Краще** яблуко Сашко віддав Лесі.
В Сьогодні хворий почувається **краще**, ніж учора.

4. Покажи стрілочкою, у сполученні з яким іменником слово ***ховається*** матиме переносне значення?

ховається •

- курча
- заєць
- гриб
- дівчинка
- котик

5. Запиши словосполучення, поставивши слова у формі давального відмінка однини.

Учень Сергій, лікар Олег Васильович.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Якось до Петрика прийшов однокласник Сашко.

Петрик посадив його на диван, дав цікаву книжку, а сам узяв морозиво, ложечку й почав смакувати. Коли він їсть морозиво, то забуває про все на світі. Забув і про те, що на дивані сидить гість.

Коли вже доїдав, глянув на Сашка. А той дивний якийсь став. Немов йому за щось було дуже соромно.

За *Василем Сухомлинським*

7. Кого ти вважаєш справжнім другом? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 11

ВАРІАНТ 1

1. Вибери найточніше слово для поданого речення.

Стежинка змійкою ... між деревами.

А стелилася
Б звивалася
В тягнулася

2. Визнач, яке закінчення матиме іменник ***конвалія*** в орудному відмінку однини.

А -ею
Б -ою
В -єю

3. Вибери рядок, усі слова якого є займенниками.

А тебе, вами, перед, ліс
Б ми, ви, на, ти
В його, нами, я, їх

4. Покажи стрілочками, за допомогою якого суфікса й закінчення можна утворити прикметник від кожного іменника.

Франція • • -ський

Полтава • • -зький

5. Спиши речення. Підкресли головні члени.

У чистому вранішньому повітрі розливалися чудові пахощі трав і квітів.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Загартовування – чудовий спосіб зміцнити здоров'я й поліпшити самопочуття. Добре загартовують організм щоденна фізична зарядка, обливання холодною водою, заняття спортом.

Одним зі способів загартовування є ходьба босоніж. Вона особливо корисна, тому що на стопі знаходиться безліч нервових закінчень, пов'язаних з усіма органами тіла людини. При ходьбі по нерівних поверхнях відбувається масаж ступні, завдяки якому тонізується весь організм.

Із журналу

7. Як ти загартовуєш свій організм? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 11

ВАРІАНТ 2

1. Вибери найточніше слово для поданого речення.

Хлопчик щось тихо ... собі під ніс.

А говорив
Б розказував
В бурмотів

2. Визнач, яке закінчення матиме іменник ***акація*** в орудному відмінку однини.

А -єю
Б -ею
В -ою

3. Вибери рядок, усі слова якого є займенниками.

А вони, тобою, мені, нас
Б нами, вас, над, ти
В тебе, вами, там, за

4. Покажи стрілочками, за допомогою якого суфікса й закінчення можна утворити прикметник від кожного іменника.

Запоріжжя •	• -ський
Польща •	• -зький

5. Спиши речення. Підкресли головні члени.

Високі гори під яскравим сонячним промінням вкриваються позолотою й блиском.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Дбайте про своє здоров'я! Займайтеся спортом, робіть ранкову зарядку, більше часу перебувайте на свіжому повітрі.

Кілька разів на рік обов'язково відвідуйте лікаря для перевірки загального стану здоров'я. Споживайте багато овочів, свіжих фруктів, м'ясо, рибу, яйця. Не їжте багато цукерок. Достатньо однієї на день.

Обов'язково треба чистити зуби після сніданку та після вечері. Пам'ятайте, здорові зуби бувають у здорових людей.

За *Тетяною Бойченко*

7. Як ти дбаєш про своє здоров'я? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 12

ВАРІАНТ 1

1. Визнач, які букви пропущено в іменнику ***моло..ба***.

А -ддь-
Б -дь-
В -ть-

2. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***ввічливо***.

А чемно, виховано, привітно
Б ввічливість, ввічливий, увічливо
В нечемно, невиховано, некультурно

3. Вибери речення, у якому займенник ***він*** ужито в родовому відмінку однини.

А Ми зустрілися з ним у школі.
Б Ми побачили його біля школи.
В Ми підійшли до нього поспілкуватися.

4. Покажи стрілочкою, який прислівник відповідає на вказане питання.

влітку •
раптом •
всюди •
вниз •

• куди?

5. Прочитай речення. Встанови зв'язки між членами речення за допомогою питань.

З джерела п'ють воду лісові мешканці.

(Хто?) _____ ↔ (що роблять?) _____,
_____ (які?) _____,
_____ (що?) _____,
_____ (з чого?) _____.

6. Прочитай і спиши текст.

Собаки походять від дикого вовка. Десять чи п'ятнадцять тисяч років тому люди почали виловлювати вовченят і приручати їх. Людям подобалися ці сильні, сміливі й розумні звірі. Завдяки гострому нюху, тонкому слуху і спритності приручені вовки допомагали полювати.

Пізніше їхні нащадки стали свійськими тваринами. Вони й досі охороняють житло людини, стережуть стада. Або просто стали відданими друзями.

Із журналу

7. Подумай, чому собаку називають другом людини. Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 12

ВАРІАНТ 2

1. Визнач, які букви пропущено в іменнику ***про..ба***.

А -ззь-
Б -зь-
В -сь-

2. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***тихо***.

А тиша, спокій, мовчання
Б голосно, шумно, галасливо
В спокійно, беззвучно, негучно

3. Вибери речення, у якому займенник ***вона*** вжито в знахідному відмінку однини.

А Їй подобалося виступати на сцені.
Б У школі її нагородили грамотою.
В У неї очі, схожі на бездонні озерця.

4. Покажи стрілочкою, який прислівник відповідає на вказане питання.

сумно •
вчора •
вдома •
назад •

• коли?

5. Прочитай речення. Встанови зв'язки між членами речення за допомогою питань.

У небі повільно пливуть кучеряві хмарки.

(Що?) _____ ↔ (що роблять?) _____,
_____ (які?) _____,
_____ (де?) _____,
_____ (як?) _____.

6. Прочитай і спиши текст.

В Африці ще живе дикий кіт, пращурів якого приручила людина понад чотири тисячі років тому. Але повністю цих тварин приручити не вдалося. Вони й досі люблять свободу і незалежність.

Котів називають найблагороднішими свійськими тваринами. Вони ніколи не нападають ззаду. Коти завжди попереджають супротивника шипінням і вигинанням спини. Якщо попередження не діє, тоді в хід ідуть гострі кігті.

Із журналу

7. Подумай, для чого люди тримають удома котів. Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 13

ВАРІАНТ 1

1. Вибери рядок, у якому наведено антоніми до слова ***купив***.

А придбав, дістав
Б куплений, покупець
В продав, реалізував

2. Вибери рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку пишуться з апострофом.

А піч, сіль, тінь
Б радість, юність, гордість
В любов, мати, кров

3. Визнач, у якому рядку записано лише числівники.

А чотирнадцять, четвер, чверть
Б четвірка, чотири, четверо
В чотириста, чотирнадцятий, четвертий

4. Покажи стрілочкою, з яким прикметником може поєднуватися слово ***газета***.

	• смачна
	• літня
газета •	• свіжа
	• міцна
	• черства

5. Запиши словосполучення, поставивши слова, що в дужках, у відповідній формі.

Прийшов до (він), побачила у (ти), запитав про (ви), подякувати (вона).

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Навколо господарює осінь. Садки наповнені дозрілими яблуками, грушами, сливами. На городах селяни збирають щедрий урожай помідорів, картоплі, буряків, моркви, капусти.

У лісі осінь також усе змінила на свій лад. Березам, кленам, горобинам одягла розкішні сукні. Під деревами та кущами розкидала боровики, підосичники, підберезники, сироїжки.

До вирію погнала осінь зозуль, солов'їв, ластівок, диких гусей та качок.

З книги-календаря «Дванадцять місяців»

7. Чи подобається тобі осінь? Чому? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 13

ВАРІАНТ 2

1. Вибери рядок, у якому наведено антоніми до слова ***знайшов***.

А знахідка, знайдений
Б загубив, втратив
В розшукав, добув

2. Вибери рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку матимуть подовжені приголосні звуки.

А піч, сіль, тінь
Б радість, юність, гордість
В любов, мати, кров

3. Визнач, у якому рядку записано лише числівники.

А дванадцять, два, подвоїти
Б другий, двісті, двадцять
В двійка, двадцятка, двадцятий

4. Покажи стрілочкою, з яким прикметником може поєднуватися слово ***хліб***.

	• старий
	• родючий
хліб •	• новий
	• цікавий
	• духмяний

5. Запиши словосполучення, поставивши слова, що в дужках, у відповідній формі.

Вибрав для (він), одержала від (ми), звертатися до (вона), запрошувати (ви).

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Надворі буяє весна! Куди не глянеш – усе зацвіло пишним цвітом. Сонце ясне, тепле, приязне. Поле, наче безкрає море, розіслало зелений килим, аж сміється до неба. А небо розіп'ялося синім шатром над землею. З нього ллється блискучий світ сонця.

Легенький вітерець подихає з теплого краю. Перебігає з ниви на ниву, живить, освіжає кожну билинку. Згори лине жайворонкова пісня.

За *Панасом Мирним*

7. Чи подобається тобі весна? Чому? Напиши про це текст-міркування (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 14

ВАРІАНТ 1

1. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***веселий***.

А радісний, бадьорий
Б печальний, сумний
В веселитися, весело

2. Визнач відмінок, у якому вжито виділений займенник.

З **нами** листуються учні білоруського міста Бреста.

А родовий
Б орудний
В місцевий

3. Вибери рядок, у якому є слово з помилкою. Підкресли цю помилку.

А село, глибокий, зерно
Б чирвоний, зелений, крижаний
В озеро, листок, верба

4. Покажи стрілочкою схему будови кожного слова.

рослина • •

запашна • •

5. Спиши словосполучення, поставивши прикметники, що в дужках, у правильній формі.

(Літній) ранком, (сонячне) промінням, (пізня) порою, (погожі) днями.

_____

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Вихідного осіннього дня наша сім'я вирушила в похід. Ішли мальовничим берегом Дніпра. Тато з великим рюкзаком крокував першим. За ним ішли мама з малою Марійкою і Сергійко.

Невдовзі вирішили зробити привал. Біля поваленого вітром дерева зняли рюкзаки. Тато з Сергійком дістали вудки й пішли ловити рибу. Мама взялася облаштовувати місце для відпочинку. А Марійка збирала в букет пожовтілі кленові листочки.

Катерина Пономарьова

7. Як проводить вихідні дні твоя сім’я? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 14

ВАРІАНТ 2

1. Вибери рядок, усі слова якого є антонімами до слова ***сумний***.

А радісний, веселий
Б печальний, тужливий
В сумувати, сумно

2. Визнач відмінок, у якому вжито виділений займенник.

На день народження батьки подарували **мені** фотоапарат.

А давальний
Б знахідний
В місцевий

3. Вибери рядок, у якому є слово з помилкою. Підкресли цю помилку.

А земля, пшениця, лемон
Б криниця, веселий, степи
В високий, апельсин, абрикос

4. Покажи стрілочкою схему будови кожного слова.

квітка • •

проліски • •

5. Спиши словосполучення, поставивши прикметники, що в дужках, у правильній формі.

(Дорожній) знаком, (смачне) насінням, (літня) зливою, (хороші) людьми.

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

У кожного є вільний від навчання чи роботи час. Як його проводять?

Хтось любить читати книжки. Комусь подобаються розваги з друзями. А хтось займається спортом, музикою чи танцями. Дорослі виконують багато справ по господарству, а діти їм допомагають.

Та є й такі, кому не хочеться нічим займатися. Вони бездумно марнують вільний час. А змарнований час нікому користі не приносить.

Катерина Пономарьова

7. Чим ти займаєшся у вільний час? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 15

ВАРІАНТ 1

1. Вибери суфікс, за допомогою якого можна утворити прикметник від слова ***Запоріжжя***.

А -ськ-
Б -зьк-
В -цьк-

2. Вибери правильну форму пропущеного в реченні числівника.

До ... додати тридцять буде сто.

А сімдесят
Б семидесяти
В сімдесяти

3. Вибери речення, у якому дієслово вжито в переносному значенні.

А Весна розбудила сонну землю.
Б На горбочку зазеленіла трава.
В З вирію прилітають перші пташки.

4. З'єднай лініями спільнокореневі слова.

гора •	• горювати
горе •	• гористий

5. Запиши словосполучення, поставивши займенники, що в дужках, у правильній формі.

Привітати (вони), подякую (ви), зустрівся з (він), приготував для (я).

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Софійка була великою мрійницею. Дівчинка часто замислювалася, ким стане, коли виросте. То уявляла себе лікарем, то хотіла стати артисткою. Добре було б оволодіти професією журналіста чи модельєра. А ще дуже любить Софійка свою вчительку Ніну Андріївну. То, може, стати їй учителькою?

Одне Софійка знає напевно, хоч би ким вона стала у майбутньому, обов'язково треба добре вчитися в школі.

Із журналу

7. Ким ти мрієш стати, як виростеш? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 15

ВАРІАНТ 2

1. Вибери суфікс, за допомогою якого можна утворити прикметник від слова ***Франція***.

А -ськ-
Б -зьк-
В -цьк-

2. Вибери правильну форму пропущеного в реченні числівника.

До ... додати двадцять буде сто.

А вісімдесят
Б восьмидесяти
В вісімдесяти

3. Вибери речення, у якому дієслово вжито в переносному значенні.

А Ліс прокинувся від зимового сну.
Б На деревах зазеленіли перші листочки.
В Весело защебетали пташки.

4. З'єднай лініями спільнокореневі слова.

вода •	• водити
водій •	• водний

5. Запиши словосполучення, поставивши займенники, що в дужках, у правильній формі.

Зустрів (вони), поділюся з (ти), чекає на (він), звернувся до (я).

_____

_____

_____

_____

6. Прочитай і спиши текст.

Скоро літні канікули. Щороку Андрійко проводить їх у селі, де живуть бабуся Настя й дідусь Іван. Їхня хата стоїть на околиці села. Недалеко протікає річка Десна. Там у сонячні дні Андрійко з друзями купається, загорає.

Та найбільше подобається хлопчикові зустрічати на Десні сонце. Бувало, сидять з дідусем ранесенько на березі річки, вудять рибу. А на горизонті з'являються перші сонячні промені.

Із журналу

7. Як ти мрієш провести літні канікули? Напиши про це текст-розповідь (5–7 речень).